

Шульська М.В.,
викладач кафедри дизайну
ВП «МФ КНУКіМ», м. Миколаїв

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ДЕНДРОЛОГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ЖИТЛОВОГО БУДИНКУ

Ландшафтний дизайн в своєму розпорядженні має величезний діапазон дендрологічних композиційних можливостей для створення комфортного, естетично і культурно цінного середовища сучасної індивідуальної забудови. В даний час об'єктами уваги архітекторів, дизайнерів і селекціонерів, що відроджують ландшафтний підхід при проектуванні урбосередовища, стають загальноміські і дворові простори, присадибні ділянки. Світовий досвід визнає розробку планів розвитку даного напрямку важливим аспектом гуманізації середовища проживання людини.

У зв'язку з цим основною метою проектно-художньої діяльності є створення цінного культурного середовища в умовах урбопростору, в тому числі за допомогою функціональної і художньої організації озеленення об'єктів індивідуального житлового будівництва [1-3].

В даному виступі розглянуті деякі сучасні тенденції в дендрології та перспективи одного з напрямків ландшафтного дизайну при проектуванні об'єктів індивідуального житлового будівництва. В результаті вивчення були виділені основні напрямки дизайн-моделей середовища дендрології для малих садів різної стильової спрямованості з широким діапазоном індивідуальних особливостей з урахуванням сучасних тенденцій.

У садовому дизайні чітко виділялися кілька сучасних тенденцій, які хотілося б висвітлити.

В першу чергу, це тенденція, скоріше – навіть мода на рослини темної гами: темно-бордові, темно-фіолетові і фактично чорні, це знамениті новинки дуже темною гами (перший в історії чорний гіацинт, братки і пеннісетум). Тема «Темний сад» – формальний сад, натхненний античними перськими садами і наповнений темними кольорами. В саду досить ефектно використовуються темно-бордові долонеподібні клени, темні гейхери, декоративна конюшина, бордові Унсин, кали.

Ще один вельми модний напрямок у виборі рослин – це садові форми «простих» польових або лісових квітів. Пов'язаний він з принципом екологізації садово-паркового мистецтва. Обумовлено це великою популярністю диких або природних (імітують лан, світлу лісосмугу, схили гір і інші природні ландшафти), а також котеджних садів, як напряму в садовому дизайні. Тому дизайнери настільки широко використовують прості, але чарівні рослини: наперстянки, скабіози, деревію, аконіти, садові герані, ромашки, волошки, шавлії, астильби, пенстімони, а також прості форми аквілегії, півоній, маків,

дельфініумів, троянд і навіть жовтецю. Велике значення в підборі квіткових композицій грають і численні види осок та інших декоративних трав. Секрет чарівності природного стилю полягає в масовості і правильному поєднанні рослин по фактурі, обсягу і кольору.

Хороший результат досягнутий, якщо скупчення рослин виглядає природним і безладним, хоча ви можете бути впевнені, що за цим стоїть ретельне планування, відмінний смак дизайнера і багатогодинна праця команди садівників.

Ще один напрямок природних садів – це «Пишний Сад». Цей сад залишає незабутнє враження своєю приголомшливою мальовничістю і розкішшю. Ідея «Пишного саду» – надати комфортне місце відпочинку для людини і природне місце існування для представників місцевої фауни. Як і в багатьох природних садах, тут є старі фруктові дерева, лан з квітами і травами, водойма, звивиста стежка з гравієм і, звичайно ж, маса чудових квітів. Присутні і складені в куточку старі дрова, і очеретяні будиночки, і шпаківні, і дах садового будиночка у зарослях низьких седумів. Все це робить сад особливо бажаним дахом для представників живої природи.

Наступною сучасною тенденцією, особливо популярною в даний момент у Великобританії, є ідея використання старих речей в новій якості, що впливає з необхідності охорони навколишнього середовища та знайшла своє відображення відразу в декількох садах. Використання можливостей традиційних і нових матеріалів: бетону, кольорового скла, текстилю так само є одним із сучасних принципів. Наприклад, срібний призер в категорії "Показові сади" – сад відомого дизайнера Клер Уайтхаус під інтригуючою назвою «Сад справжнього Сміття». В саду використовуються різні об'єкти, які, за твердженням фахівців, залучають зникаючих представників фауни (наприклад, будинкових горобців, зменшення поголів'я яких викликає тривогу в Британії, а також бджіл і метеликів). Останнє зауваження, крім того, дозволяє виділити ще один напрямок ландшафтного мистецтва – залучення різних видів фауни і відновлення навколишнього середовища.

Безумовно, досить спірне ставлення викликає «Сад» дизайнера Кріса Біердшо, який так само підкреслює екологічний напрям сучасного ландшафтного мистецтва, оскільки повністю створений з або за допомогою перероблених матеріалів

Завдання творців саду – нагадати людям, що матеріали, з яких можна створити настільки декоративний сад, могли б осісти зайвими тоннами сміття на звалищах. Цегла і будівельні матеріали з будівель, що йдуть під знос, плитка і декоративні елементи, вироблені зі старих винних пляшок, декоративні кулі з перероблених жерстяних банок.

Всі рослини в саду вирощені на садовому компості, що видобувається з торфовищ, а не на землі. Сад завоював бронзу в категорії "Показові сади". (Виставка Челсі, 2018 р.).

Наступний сучасний напрям мистецтва озеленення – «Сади-домашні офіси» – далеко не рідкість на останніх садівничих виставках, відображає принцип створення нових типів об'єктів садово-паркового мистецтва і введення в практику садово-паркового мистецтва штучних просторів, що розміщуються на даху споруд або в інтер'єрах (натуроцентризм). Сад являє собою комфортний сучасний простір для роботи, коли це необхідно, і приватне місце відпочинку вечорами і в вихідні. Дизайн саду адресований людям, роботодавці яких заохочують роботу вдома – ця тенденція стає все більш популярна в наш час. Всі елементи саду продумані так, щоб створювати настрій для рефлексії і споглядання, при цьому не перевантажуючи свідомість зайвою інтенсивністю. У такому саду-офісі, мабуть, легко і приємно знаходити натхнення для роботи і творчості.

Концепція цього проекту відображає такий напрямок, як повернення людини до природи, мотивація проводити більше часу на відкритому повітрі. Сад покликаний надихати людей грати і працювати в саду і навіть обробляти невелику ділянку землі, якщо у когось з'явиться таке бажання. Схема використаних рослин гранично проста: в основному це акуратно підстрижений самшит і англійська лаванда, з окремими вкрапленнями деревію, які додані для створення яскравих кольорових плям і горизонтальної лінії. Передбачалося, що квітуча лаванда буде нагадувати блакитне море посеред пишної зелені.

В сад вводяться нові композиційні та художні рішення з сучасних матеріалів. Тема «Текстиль в саду» – ландшафтний дизайн на порозі нового тисячоліття.

Легкі тканинні перегородки, намети і павільйони, парасолі та ін. – це те, що визначає дану тему. Вся композиція побудована навколо центрального майданчика в формі конуса, ряд вертикальних стовпів, виконаних з сучасних сталевих сплавів, підтримують підвісні рами в стилі хай-тек. Натягнуті на цій конструкції в формі вітрил полотна втягують відвідувачів в основну частину саду. Сад геометричний – паралелі читаються по лініях водойму з каскадами, багаторівневого газону, контейнерами з каллами, які врізані в межі водойму. Розташований в глибині саду купол, що повторює форму листа Гуннера, зростаючого неподалік, виконує різні функції. Накопичена дощова вода відводиться до головного водойму, а енергія сонячних колекторів забезпечує автономний садовий світильник досить незвичайної конструкції. Колористичне рішення стримане. Рослини відіграють тут допоміжну роль.

Отже, на підставі вивченого зарубіжного і вітчизняного досвіду до числа основних тенденцій в сучасному ландшафтному мистецтві можна віднести наступні:

1. Розширення стильових напрямків (супрематизму, авангардизму, інноваційності).
2. Екологізація ландшафтних об'єктів.
3. Використання можливостей сучасного науково-технічного прогресу.

4. Використання можливостей традиційних і нових матеріалів: бетону, кольорового скла, текстилю.

Таким чином, при створенні цінного культурного середовища в умовах урбопростору, за допомогою функціональної і художньої організації садових і паркових об'єктів, необхідний диференційований підхід, застосування різних аспектів сучасних тенденцій; багатоплановість об'єкта ландшафтного дизайну повинна сприяти не втраті цілісності, а поєднуватися таким чином, щоб сад виглядав єдиною композицією; інновації не повинні припускати забуття традицій минулого, маючи на увазі полеміку нових прийомів проектної культури з історичним досвідом, заснованому на регіональних особливостях півдня України.

Список використаних джерел:

1. Гладун О. Дизайн як формотворчий чинник у сучасній системі синтезу мистецтв. // Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв. – Х.: 2007, – №4, с. 3-12.

2. Гудак В. А. Естетизація формозабезпечення паркового середовища //Науковий вісник: Міські сади і парки: минуле сучасне і майбутнє / Збірник науково-технічних праць. – Львів;Укр. ДЛТУ. – 2001, вип. 11,5. – с. 51-55.

3. Збукарь А., Мироненко В., Гуманизация городской сферы в системе ландшафтной реконструкции. К постановке проблемы // Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв – Х.: 2007, – №4, с. 80-89.

4. Косаревська Р. О., Седак О. І. Особливості підготовки сучасних фахівців з садово-паркового мистецтва ландшафтної архітектури та дизайну на основі семантики № 11/ 2008 55 ландшафтної форми // Реклама, дизайн в умовах глобалізації вищої освіти та інформаційної інтеграції: Зб. наук. праць. – К.: Ін-т реклами, 2004. – Вип. III. – с. 140-141.

5. <http://482ua.com/index.php/482-/1838-interbuildexpo>.

6. <https://www.flowerexpo-ukraine.com/ru/>.

7. <http://www.gardener.ru/events/exhibition/cat2087.php>.